

Nr 227.

Godkänd av första kammaren den 31 maj 1922.

Godkänd av andra kammaren den 31 maj 1922.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda föreskrifter angående ersättning för debitering och uppbörd av landstingsskatt m. m. jämte en inom riksdagen i ämnet väckt motion.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 24.)

Till Konungen.

I en till riksdagen avlåten, den 21 mars 1922 dagtecknad proposition, nr 204, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning med särskilda föreskrifter angående ersättning för debitering och uppbörd av landstingsskatt m. m.

Samtidigt härmed har riksdagen till behandling förehaft en i anledning av propositionen väckt motion, vari hemställts:

»att riksdagen i det uti kungl. proposition nr 204 framlagt förslag ville besluta ändring i sådant syfte,

att ersättning för debiteringen skall såväl till häradskrivare som till kronouppbördstjänsteman i stad utgå med de procenttal, som av Kungl. Maj:t föreslås för de delar av uppbörden, som icke överstiga femhundredratusen kronor, men med tre tiondels procent å den del av uppbörden, som överstiger femhundredratusen kronor,

att ersättning för uppbörden skall till kronouppbördstjänsteman i stad utgå med en procent å den del av uppbörden för staden, som ej överstiger trehundredratusen kronor, men med en halv procent å den del av uppbörden för staden, som överstiger trehundredratusen kronor,

Bihäng till riksdagens protokoll 1922. 14 saml. Nr 227—228.

att till statsverket indragna provisionsandelar och i tjänst kvarstående lanträntmästares provisionsandelar skola utgå med hälften av hittills för var och en av dem gällande procenttal

samt att vederbörande utskott måtte företaga de ändringar i av Kungl. Maj:t föreslagen lagtext, som för vinnande av dessa syften erfordras».

I sin skrivelse nr 319 hemställde 1921 års riksdag »om utredning, om och på vad sätt det i § 53 av gällande landstingsförordning stadgade procenttal må kunna nedsättas, och att Eders Kungl. Maj:t ville därefter för riksdagen, så vitt möjligt nästa år, framlägga det förslag, vartill utredningen må kunna föranleda». Resultatet av den på riksdagens begäran verkställda utredningen föreligger nu i förevarande proposition, vari föreslås, att § 53 landstingsförordningen skall ersättas av en provisorisk »förordning med särskilda föreskrifter angående ersättning för debitering och uppbörd av landstingsskatt m. m.». Enligt densamma skulle den nu utgående provisionsersättningen minskas, dels vad beträffar ersättning för debiteringen i fråga om såväl häradsskrivare som uppbördsmän i stad, dels i fråga om landskamrerare; för ersättningens bestämmande skulle härvid i båda fallen en glidande skala tillämpas. Däremot skulle ersättning för uppbörden till kronouppbördstjänstemän i stad liksom den till staten utgående provisionsandelen för uppbörden å landet samt i tjänst kvarstående lanträntmästares andelar förbli oförändrade. I ovannämnda motion föreslås härutinnan sådana ändringar, att dels en ytterligare reduktion skulle ske i fråga om ersättning till häradsskrivare och kronouppbördstjänstemän i stad för debiteringen, dels en minskning av den till kronouppbördstjänstemän i stad för uppbörden utgående ersättning skulle vid visst skattebelopp vidtagas, och dels de till statsverket indragna provisionsandelar samt i tjänst kvarstående lanträntmästares andelar skulle reduceras till hälften av nu gällande procenttal.

Enligt riksdagens mening tala starka skäl för att genomgående en reduktion av de nu utgående provisionsbeloppen utöver den i propositionen föreslagna vidtages. Riksdagen vill härvid främst erinra om den utomordentligt kraftiga ökning, som provisionsbeloppen under de senare åren utvisa. Såsom av den såsom bilaga till propositionen fogade tabellen framgår, utgjorde den sammanlagda av landstingsmedel utgående ersättningen för debitering och uppbörd för hela riket år 1914 296,972 kronor, år 1917 770,846 kronor, år 1920 2,014,090 kronor.

Detta innebär, att mellan åren 1914 och 1920 provisionsbeloppen undergått en ökning med ungefär 700 procent. Det torde vara uppenbart, att denna ökning väsentligen beror på att landstingsskatternas belopp tillvuxit, blott i mindre grad på att antalet skatteobjekt blivit större; därmed är även klart, att ersättningen för landstingsskatternas indrivning vuxit i långt högre grad än det med densamma förenade arbetet. Med hänsyn härtill kan det knappast förnekas, att den i propositionen föreslagna reduktionen är allt för liten. Den betyder en sänkning av provisionen från nuvarande 3 procent till 2.65 procent vid de lägsta skattebeloppen och därefter ytterligare successiv sänkning, så att t. ex. vid ett skattebelopp av en miljon kronor provisionen kan tänkas sjunka till lägst 2.17 procent. I detta sammanhang bör framhållas, att det ej med fog torde kunna göras gällande, att de under senare år utgående stora landstingsskatterna och häremot svarande höga provisionerna i avsevärd grad äro av tillfällig natur och att en återgång härutinnan alltså är att förvänta. Ty ökningen av landstingsskatternas storlek under senare år beror till huvudsaklig del på att landstingens arbetsuppgifter tillvuxit, och i detta hänseende lär, snarare än en återgång, en fortsatt utveckling vara att antaga. Följden härav har blivit och måste även för framtiden bliva, att landstingsskatternas storlek i förhållande till antalet skatteobjekt blir långt mera betydande, än som vid landstingsförordningens tillkomst och fixerandet av de nuvarande provisionsbeloppen var förhållandet.

Riksdagen, som sålunda anser större reduktioner av landstingsprovisionerna tillbörliga än de i propositionen föreslagna, finner, vad först beträffar frågan om ersättning för debitering till häradsskrivare och kronoppbördstjänsteman i stad, det i den samtidigt behandlade motionen framförda förslaget i denna del ändamålsenligt. Enligt detsamma skulle för de delar av uppborren, som ej överstiga femhundra tusen kronor, samma provisionsbelopp utgå som enligt propositionen, varemot för belopp, överstigande denna summa, tre tiondels procent skulle utgå — enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag åter skulle provisionen för alla skattebelopp över 300,000 kronor utgöra sex tiondels procent. Att sålunda principen om att provisionen skall utgå med lägre procentdel ju högre skattebeloppen äro, tillämpas i något högre grad än i propositionen föreslagits, torde icke kunna väcka några betänkligheter. Såsom i motionen framhålles träffar denna reduktion väsentligen debiteringstjänstemännen i de större städerna, beträffande vilka, såsom konstitutionsutskottet vid föregående års riksdag framhöll, den för landstingsskatternas indrivning utgående ersättningen stigit i alldeles särskilt hög grad.

Vad beträffar ersättningen för uppörd till kronoppbördstjänstemän

i stad föreslås i propositionen ingen ändring i nu gällande bestämmelser; provisionen skulle fortfarande utgå med en procent å uppbörderna för staden. I motionen åter föreslås, att denna ersättning skulle utgå med en procent å den del av uppbörderna för staden, som ej överstiger trehundra tusen kronor, men med en halv procent å den del, som överstiger detta belopp.

Beträffande denna fråga vill riksdagen erinra om, att konstitutionsutskottet vid föregående års riksdag särskilt framhöll, att en oproportionerligt stor del av landstingsprovisionen utginge till uppbordestjänstemännen i städerna, där skatteintäkternas stegring till väsentlig del ägt rum. Såsom skäl för att trots detta förhållande någon beskärning av den till dessa tjänstemän utgående ersättningen ej ansetts lämplig, har i 1902 års lönerogleringskommittés till propositionen fogade utlåtande framhållits bland annat att städernas kronouppbordestjänstemäns inkomster till större delen bestode av omförmälda ersättning, vadan en reduktion av densamma, innan dessa tjänstemäns ordinarie avlöning höjts, skulle bli mycket kännbar. Man har även gjort gällande, att ifrågasvarande tjänstemän genom en minskning av sin av landstingsskatten utgående ersättning skulle förlora en vid tjänstens tillträdande påräknad inkomst. Dessa skäl för att i denna punkt ej vidtaga en reduktion av landstingsprovisionen kunna, enligt riksdagens mening, ej anses hållbara. Det torde ej kunna anses riktigt att, såsom nu uppenbarligen är fallet, landstingen till en viss del bestrida städernas utgifter för det arbete, som kronouppbordestjänstemännen i städernas tjänst utföra. I den mån en höjning av ersättningen för detta arbete kan vara behöflig, bör den givetvis ske genom en ökning av vederbörande tjänstemäns ordinarie, från städerna utgående löner, icke genom bibehållande av en oproportionerligt hög betalning för det arbete, som med uppbörderna av landstingsskatten är förenat. Vad slutligen angår påståendet, att dessa tjänstemän genom en minskning av provisionen skulle mista en vid tjänstens tillträdande påräknad inkomst, vill riksdagen framhålla, att detta skäl tydligen har en mycket begränsad räckvidd, då den utomordentliga ökningen av landstingsskatterna och därmed av landstingsprovisionerna väsentligen inträtt under de senaste åren. Riksdagen anser sålunda, att en reduktion av landstingsprovisionen även i denna del bör vidtagas. Riksdagen har härvid ansett sig kunna gå något längre, än vad i motionen föreslagits. Enligt densamma skulle nämligen ingen som helst reduktion inträda, i den mån uppbörderna icke överstege 300,000 kronor. Särskilt i de städer, där debitering och uppborrd ombesörjas av olika tjänstemän, skulle det emellertid te sig egendomligt att väl debiteringstjänstemannen, men

icke uppbördstjänstemannen får vidkännas minskning i provisionsandelen. Då en väsentlig del av det provisionsbelopp, som utgår för uppbördens verkställande, får anses tillmätt med hänsyn till det betydande ansvar, som är förbundet med omhändertagande av stora penningbelopp, torde i detta fall en i förhållande till dessa belopps storlek regressiv procentskala icke vara motiverad på samma sätt som beträffande debiteringen, vilket icke heller i propositionen ifrågasatts. Provisionsprocenten torde vid sådant förhållande lämpligen kunna genomgående sättas till en halv procent, alltså till hälften av det nu utgående beloppet. Med hänsyn till den under senare år inträdda starka ökning av de skattebelopp, å vilka provisionen beräknas, torde en dylik nedsättning ej kunna anses oskäligen.

I fråga om *ersättningen till landskamrerare* synas skäl av samma art, som i det föregående anförts, tala för vissa mindre jämkningar i Eders Kungl. Maj:ts förslag. Enligt detta skulle i förevarande hänseende en glidande skala tillämpas; ersättning skulle utgå med två tiondels procent å den del av uppbörden, som ej överstiger en miljon kronor, femton hundraedels procent å den del, som överstiger en miljon men ej tre miljoner kronor samt en tiondels procent å den del, som överstiger tre miljoner kronor. Enligt riksdagens mening böra i stället för de nu nämnda procenttalen ersättningen i de olika fallen utgå med femton hundraedels, en tiondels och fem hundraedels procent. Med hänsyn till de höga belopp, på vilka provisionen i detta fall beräknas, och det föga betungande arbete, som för landstingsskattens indrivande åligger landskamrerarna, torde de av riksdagen sålunda godtagna grunderna för provisionens beräkning innebära, att i varje fall en fullt skälig ersättning garanteras.

Ifråga om de *till staten indragna provisionsandelarna*, d. v. s. ersättningen för det genom postverkets försorg utförda uppbördsarbetet å landet, föreslås, såsom nämnt, i propositionen ingen ändring i nu gällande bestämmelser; denna skulle fortfarande utgå med en och en kvarts procent, utom i de län, där lantränkmästare ännu finnas, i vilket fall den utgår med en procent; i motionen åter påyrkas, att en nedsättning av denna ersättning till en halv procent skall ske. Riksdagen har på denna punkt ansett sig böra antaga det i motionen framförda förslaget. Det torde nämligen ej råda något tvivel om att den nu utgående ersättningen till staten för uppbörd av landstingsskatt är alltför hög. I detta hänseende bör framhållas, att år 1921 postverkets utgifter för uppbörd av de skatter och avgifter, som debiteras å kronodebetsedeln, å landsbygden beräknades till omkring 820,000 kronor. Därvid uppbars för statens räkning i inkomst- och förmögen-

hetsskatt samt bevillning omkring 92,290,000 kronor, för landstingens räkning omkring 46,790,000 kronor. För sin uppbörd betalade landstingen en procent å skattebeloppet till staten, alltså ungefär 470,000 kronor. Därtill kommer — fränsett vissa andra till staten för omhänderthavd uppbörd inflytande provisioner — provision för uppbörd av vägskatten, vilken provision torde kunna beräknas till minst 100,000 kronor. Detta innebär, även om hänsyn tages till att vissa utgifter — 63,400 kronor år 1920 — förorsakas landskontoren på grund av uppbördens verkställande, att landstingen för sin uppbörd betala betydligt mera än staten för sin, trots att landstingsskatten endast uppgår till omkring hälften av statsskatterna. Landstingen bestrida alltså i själva verket en väsentlig del av kostnaderna för statsskatternas uppbärande. Att ett dylikt förhållande ej kan anses riktigt, torde vara uppenbart. Såsom av det föregående framgår innebär en sänkning av den till staten indragna provisionen till en halv procent, att landstingen få betala minst den del av utgifterna för uppbörden, som med hänsyn till landstingsskattens storlek rätteligen bör åvila dem.

Vad slutligen beträffar *frågan om lanträntmästares provisionsandelar*, anser riksdagen, att de nu gällande bestämmelserna böra bibehållas. Då ju lanträntmästaretjänsterna i det fåtal län, där de ännu finnas, efter hand komma att indragas och därmed de till dessa tjänstemän utgående provisionsandelarna försvinna, synes i detta hänseende något behov av ändrade bestämmelser ej vara för handen.

I övriga delar av det i förevarande proposition framställda förslaget har riksdagen ej funnit anledning till några ändringar.

Under återopande av vad sålunda blivit anfört får riksdagen tillkännagiva, att riksdagen, som icke kunnat i oförändrat skick bifalla förevarande proposition, för sin del antagit följande

Förordning

med särskilda föreskrifter angående ersättning för debitering och uppbörd av landstingsskatt m. m.

Härigenom förordnas, att i stället för de i § 53 i förordningen den 21 mars 1861 om landsting meddelade bestämmelser, skola angående ersättning för upprättande av de i § 48 i nämnda förordning omförmälda handlingar samt för debitering och uppbörd av landstingsmedel tills vidare tillämpas följande särskilda föreskrifter:

Ersättning för debiteringen skall såväl till häradsskrivare som till kronouppbördstjänsteman i stad utgå med en och två tiondels procent å den del av uppbörden, som ej överstiger etthundratusen kronor, nio tiondels procent å den del av uppbörden, som överstiger etthundratusen men ej trehundratusen kronor, *sex tiondels procent å den del av uppbörden, som överstiger trehundratusen kronor, men ej femhundratusen kronor, och tre tiondels procent å den del av uppbörden, som överstiger femhundratusen kronor.*

Ersättning för uppbörden skall till kronouppbördstjänsteman i stad utgå med *en halv* procent å uppbörden för staden.

Ersättning till landskamrerare skall utgå med *femton hundra*dels procent å den del av uppbörden, som ej överstiger en miljon kronor, *en tiondels* procent å den del av uppbörden, som överstiger en miljon men ej tre miljoner kronor, och *fem hundra*dels procent å den del av uppbörden, som överstiger tre miljoner kronor.

Där å äldre stat kvarstående landskamrerare eller häradsskrivare icke är skyldig att underkasta sig minskning i honom tillkommande sportelinkomster, skall ersättning till sådan tjänsteman utgå efter hittills gällande grunder.

De till statsverket indragna provisionsandelarna skola utgå med en halv procent. I tjänst kvarstående lanträntmästares provisionsandelar skola utgå efter hittills gällande grunder.

Ersättningen beräknas för varje kalenderår å det belopp, som hos länsstyrelsen bokförts såsom under kalenderåret influtet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1922; och skall förty ersättning enligt de i förordningen stadgade grunder första gången beräknas å det belopp, som influtit under tiden 1 juli—31 december 1922.

Stockholm den 31 maj 1922.

Med undersätlig vördnad.
